

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

Tom verliest dit jaar 6 verlofdagen en vakantiegeld door coronawerkloosheid

6 miljoen werkdagen van 300 000 werknemers tellen niet mee voor vakantie(geld)

Beroepskankers
amper erkend

Een groene toekomst
voor de Vlaamse
industrie

Mag je werkgever
loon inhouden
als je te laat bent?

Antwerpen
De energiecrisis
in een gedicht

Een straf(fend) verhaal

→ Foto ID / Frank Bahmuller

Hoe werknemers belonen die maken dat hun bedrijf monsterwinsten boekt? Door de loonsverhoging waarop ze recht hebben af te pakken. Hoe mensen bijstaan die niet snel genoeg werk vinden? Door hun werkloosheidsuitkering af te pakken. Hoe vrouwen helpen die door zorgtaken geen volledige loopbaan hebben opgebouwd? Door hun recht op een minimumpensioen af te pakken. Hoe kleuters helpen met taalachterstand snel bij te benen? Door de kinderbijslag af te pakken.

Er is tegenwoordig blijkbaar maar één politiek antwoord op grote maatschappelijke vraagstukken: straffen. Dat is merkwaardig. Want uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat die aanpak niet werkt. Tenzij voor politici zelf, die zo willen bewijzen dat ze 'het aanpakken'. Met de strafaanpak willen ze tonen dat ze toch iets doen. En tegelijk hopen ze dat niet opvalt wat ze misdoen. Dat niet

opvalt dat ons onderwijs mismeeerd is. Of dat er te weinig sociale woningen zijn. Dat je kunt verdoezelen dat te veel werk ziekmakend is. Dat ze te weinig ingaan tegen discriminatie van oudere werknemers, mensen met een medische achtergrond of met een vreemde naam. Dat aandeelhouders beter beloond worden dan arbeiders.

Die politieke toon versterkt de geldingsdrang op de kap van een ander. Die ander, dat is opvallend vaak 'de kleine man'. Het straf(fend) verhaal is vooral op hen gericht. Extreme rijkdom wordt steeds meer een zaak van een zeer kleine groep mensen. En toch wordt hen niet gevraagd om een eerlijk steentje bij te dragen. Puur electoraal zou het nochtans veel lonender zijn om de kleine groep superrijken aan te pakken. Toch gebeurt dat veel te weinig. Er is zagezegd geen alternatief blijkbaar. Groot geld heeft afdreigcapaciteit ('dan zijn we hier weg') en heel veel invloed.

Het verklaart waarom men organisaties die 'de kleine man' nog vertegenwoordigen permanent op hun plaats wil zetten. Waarom men hun weinige verweermiddelen, zoals een staking aanpakt. Waarom men die grote groep mensen tegen elkaar opzet. Verdeel en heers.

Of dat iets oplost? Overduidelijk niet. Integendeel, de doorgeslagen balans leidt tot groeiende spanningen in de samenleving. Maar hoop doet leven. Deze vaststellingen bieden kansen om de spiraal te breken. Tijd voor een echt straf verhaal. Een verhaal van fair beleid. Dat we kunnen belonen in het kieshokje.

Marc Leemans,
Voorzitter ACV

Kmo-dag

Ken je rechten in een kleine onderneming

Cruciaal werk- en vakbondsnieuws oppikken in een kmo is niet vanzelfsprekend. Maar als lid van ACV bouw - industrie & energie kun je op de kmo-vormingsdag rekenen om weer helemaal bij te zijn. Dit jaar vindt die dag met een afwisselend programma plaats op zaterdag 18 maart in Vayamundo Oostende. Al vanaf de avond voordien ben je welkom, net

zoals je partner en gezin. Zo kan iedereen genieten van alle faciliteiten van het vakantiehuis, zoals het zwembad, kinderspeelplaats en animatie. Als lid van ACVBIE zijn deelname en verblijf in volpensioen gratis.

~ Meer informatie en inschrijven:
bit.ly/kmovormingsdag

PC 105, PC 111, PC 209 en PC 229

ACV-CSC METEA verwelkomt 15 000 bedienden

Alle Nederlandstalige bedienden en kaderleden in de metaalbouwsector en non-ferro vervoegden als ACV-lid vanaf begin 2023 hun collega-arbeiders bij ACV-CSC METEA. Door de verandering komen de werknemers uit de sectoren samen onder dezelfde vakbondscentrale. 'Het verenigen van alle werknemers in de sectoren zorgt voor een sterker vakbondswerk', zegt Lieve De Preter, de nieuwe voorzitter van de vakbondscentrale.

'Wij willen de vakbond zijn voor iedere werknemer in die sectoren, ongeacht zijn of haar statuut. Bovendien is dat onderscheid tussen arbeiders, bedienden en kaderpersoneel in de praktijk vaak achterhaald.' Concreet gaat het over de paritaire comités 209 en 111 (metaalbouwsector) en paritaire comités 224 en 105 (non-ferro). Als kers op de taart krijgen de nieuwe METEA-leden ook de extra ACV-edities van Visie, zoals deze.

ONTDEK ONZE NIEUWE APP

> Blijf op de hoogte en download de ACV-CSC app!

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 - **Verantwoordelijke uitgever** Bart Vannetelbosch - **Redactie** Simon Bellens, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lies Van der Auwera, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theebom, David Vanbellinghen, Sim Geerts - **Hoofdredactie** An-Sofie Bessemans, Wim Troch - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

Verschillende uitkeringen omhoog, maar wel besparingen bij werklozen

De minimumuitkeringen voor gepensioneerden, zieken en werklozen gaan omhoog. 'Maar uit de definitieve beslissing blijkt nu dat er 40,4 miljoen euro bespaard wordt op kap van de werklozen met de laagste inkomens.'

~ Tekst **Dominic Zehnder**

Met de zogenoemde welvaartsenveloppe stelt de regering een budget ter beschikking om de sociale uitkeringen te verbeteren, bovenop de indexaanpassingen. Om de twee jaar onderhandelen werkgevers- en werknemersorganisaties over de verdeling van die enveloppe.

Werkgevers blijven vasthouden aan de koppeling tussen de welvaartsenveloppe en de loonnorm. Die bepaalt hoeveel de lonen mogen stijgen. Daarom kwam er afgelopen herfst geen nieuw advies. En dus was het aan de regering om te beslissen.

'Om de werkgeversorganisaties te behagen, maakten de liberalen onmiddellijk de koppeling met de loonnorm. De volledige uitvoering van de welvaartsenveloppe werd daardoor gekoppeld aan een nul-loonnorm, waardoor de brutolonen twee jaar lang niet kunnen stijgen bovenop de index', legt hoofd van de ACV-studiedienst Chris Serroyen uit. 'Maar nu blijkt dat voor 40,4 miljoen euro werd geknipt in de welvaartsenveloppe, en in het bijzonder in de verhoging van de minimumuitkeringen van de volledig werklozen. Dat terwijl de meeste werklozen moeten rondkomen met een uitkering die onder de Europese armoedegrens ligt. Het engagement in het regeerakkoord om het budget voor de welvaartsvastheid voor 100 procent te respecteren en om alle minima in de sociale zekerheid op te

trekken richting de Europese armoedenorm is kennelijk niet veel waard. Behalve voor de werkloosheidsuitkeringen worden de maatregelen gelukkig wel uitgevoerd zoals aanvankelijk voorzien.'

Belangrijkste verbeteringen

In mei wordt het vakantiegeld van de gepensioneerden en de invaliden verhoogd. De meeste andere verbeteringen worden op 1 juli toegepast, maar ook in de loop van 2024 zullen een aantal uitkeringen omhooggaan. Alle stijgingen komen bovenop toekomstige indexeringen. Wij lichten hier een aantal verbeteringen uit het totale pakket uit.

De belangrijkste verbeteringen vinden we onder andere bij de **pensioenen**. Zo stijgt het minimumpensioen op 1 juli met 2 procent. Dat is bovenop de verbeteringen die de regering eerder al besliste, waarbij op 1 januari 2023 en 2024 telkens 2,65 procent bijkomt. Het vakantiegeld van gepensioneerden stijgt dit jaar met 3,8 procent. In mei 2024 komt ook daar nog eens 2,55 procent bovenop. Ook een deel van de pensioenen boven het minimum worden geherwaardeerd met 1,2 tot 2 procent.

Tijdelijk werklozen mogen zich vanaf 1 juli aan een minimumuitkering verwachten die 3,5 procent hoger ligt. De uitkeringen voor alleenstaande ouders met zorgverlof voor een kind gaan zowel bij

voltijds thematisch verlof als 1/5-tijdskrediet met 1,2 procent omhoog.

Volledig werklozen moeten het zoals eerder vermeld met minder dan verwacht stellen. De minima en forfaitaire uitkeringen stijgen met slechts 1,3 procent, in plaats van de 2 tot 3,5 procent van de vorige ronde. Bij de RVA-forfaits voor de jeugd- en seniorvakantie, mantelzorgers en onthaalouders komt dan weer 2,4112 procent bij.

Zowel voor **volledig als voor tijdelijk werklozen** stijgen de berekeningsplafonds op 1 juli met 1,1 procent, met een uitzondering voor de SWT'ers die er 1 procent bij krijgen. Dat geldt ook voor wie al werkloos was.

Bij de **uitkeringen voor zieken en invaliden** gaan de minima op 1 juli voor regelmatige werknemers met gezinslast met 2,5 procent omhoog en voor alle andere werknemers met 2 procent. Sinds begin dit jaar kunnen zieken in de derde maand van hun arbeidsongeschiktheid niet meer onder het minimum zakken. Voorheen was dat pas het geval vanaf de vierde maand. Het vakantiegeld voor invaliden, de zogenaamde inhaalpremie, stijgt in mei met 80 euro voor personen met gezinslast. Voor de anderen komt er in twee stappen 40 euro bij: 35 euro in mei van dit jaar en nog 5 euro extra vanaf mei 2024.

Daarnaast zijn ook nog diverse andere verbeteringen gepland, zoals onder andere de minima voor invaliden, arbeidsongevallen en beroepsziekten en het leefloon. De exacte verbeteringen voor alle categorieën vind je op onze website. ■

~ www.visie.net

Begin 2023 kregen honderdduizenden werknemers het ontvucherende nieuws dat zij het dit jaar met minder vakantiedagen en slechts een deel van hun vakantiegeld moeten stellen. Dat komt omdat de dagen van coronawerkloosheid in 2022 niet gelijkgesteld werden voor het recht op vakantie in 2023. Daardoor zien meer dan 300 000 werknemers nu een deel van hun vakantie rechten in rook opgaan.

~ Tekst **Dominic Zehnder** ~ Foto **ID / Joren De Weerd**

Meer dan 300 000 werknemers zien deel verlofdagen en vakantiegeld in rook opgaan

Vorig jaar plaatsten heel wat bedrijven werknemers op coronawerkloosheid. Dat speciale stelsel van tijdelijke werkloosheid werd in het leven geroepen om bedrijven tegen de impact van de coronacrisis te beschermen. In totaal werden vorig jaar bijna 6,9 miljoen dagen onder dat systeem ingeboekt. Terwijl die dagen in 2020 en 2021 nog gelijkgesteld werden voor de opbouw van vakantie rechten en het vakantiegeld, is dit voor 2022 – ondanks herhaaldelijk aandringen van het ACV – niet gebeurd. Daardoor kan het zijn dat werknemers het nu met slechts de helft van de wettelijke vakantie rechten moeten stellen.

'Onze afgevaardigden vangen steeds meer signalen op van werknemers die dit jaar minder vakantiedagen en -geld krijgen. Die mensen werden door hun werkgever op tijdelijke werkloosheid geplaatst en hebben daar dus zelf niet voor gekozen,' stelt Lieve De Preter, voorzitter van ACV-CSC METEA. 'In totaal gaat het om meer dan 300 000 mensen uit diverse sectoren. Het zijn werknemers die vaak niet de hoogste lonen hebben. Zij verloren in de periode van tijdelijke werkloosheid al behoorlijk wat loon, wat slechts gedeeltelijk werd gecompenseerd door de werkloosheidsuitkering. Nu dreigen zij daar opnieuw voor gestraft te worden.'

Collectieve sluiting

Voor werknemers van bedrijven met een collectieve sluiting in de zomermaanden stellen zich nog extra problemen. Daarvan getuigt ook Tom Van Gemert, die bij voertuigbouwer Van Hool in Koningshooikt werkt. 'Ik werd van januari tot begin mei 2022 op tijdelijke werkloosheid

geplaatst. Ook in de twee voorgaande jaren zat ik telkens een tijd thuis door de pandemie, maar dat had beide keren geen invloed op mijn vakantiedagen, vakantiegeld en eindejaarspremie. Ik was daarom dus extra verbaasd toen ik enkele weken geleden het nieuws kreeg dat ik dit jaar slechts 14 vakantiedagen zou krijgen. Tijdens de zomer hebben wij echter een collectieve sluiting van drie weken, waarvoor 15 vakantiedagen nodig zijn. Ik zal dus een dag gedwongen tijdelijk werkloos zijn.'

'Het zal bijgevolg ook een jaar zonder mogelijke snipperdagen worden waardoor ik minder tijd kan spenderen met mijn

gezin. Bovendien zal mijn vakantiegeld beduidend lager uitvallen dan in een gewoon jaar. Dat zal bij mij net zoals bij alle getroffen collega's en werknemers een serieuze impact hebben op ons sociale leven. Velen rekenen op het vakantiegeld om de fel gestegen facturen het hoofd te kunnen bieden of om het gezin eens een klein extraatje te gunnen. Ik hoop daarom dat de regering alsnog inziet dat dit een onhoudbare situatie is voor ons en dat ze de dagen coronawerkloosheid gelijkstelt, zoals dat ook in de eerste twee coronajaren het geval was.' ■

TOM VAN GEMERT

was in 2022 tijdelijk werkloos door corona. Daardoor verliest hij verlofdagen waardoor er zelfs te weinig vakantiedagen overblijven om de collectieve sluiting te overbruggen. De regering geeft echter niet thuis.

Naast asbest en houtstof slechts één procent beroepskankers erkend

Wie kanker krijgt door schadelijke stoffen op het werk, gaat een lijdensweg tegemoet. Op vlak van gezondheid, maar ook administratief. Want heel wat slachtoffers van beroepskankers blijven in de kou staan. 'Op zijn minst kunnen we zeggen dat er een weeffout zit in ons beroepsziektesysteem.'

– Tekst **Lies Van der Auwera** – Illustratie **Rutger Van Parys**

Beroepskankers is een verzamelnaam voor kankers die te linken zijn aan werk waarbij de werknemers blootgesteld worden aan schadelijke stoffen. De bekendste ziekmakende stof die kanker veroorzaakt, is wellicht asbest. Maar ook houtstof of kwartsstof zijn ziekmakers. Zo kan houtstof leiden tot neussinuskanker. Kwartsstof, dat we vroeger aantreffen in de longen van mijnwerkers, vinden we vandaag in longen van onder meer plaatsers van composietstenen keukenbladen of werknemers in de bouw.

Slachtoffers van beroepskankers – al neemt dat het lijden niet weg – kunnen financieel ondersteund worden, tot 80 procent en soms zelfs 100 procent van hun loon. Ook nabestaanden kunnen een vergoeding ontvangen. De moeilijkheid ligt bij de bewijslast. Aantonen dat je kanker te wijten is aan je beroep, blijkt vaak onbegonnen werk.

Mesothelioom of longvlieskanker door asbest vormt de uitzondering en is relatief makkelijk te bewijzen. Ook sinuskanker door houtstof valt onder

die categorie. Maar bij andere kankers wordt amper 1 procent van de aanvragen als beroepskanker erkend, zo leren recente cijfers van Fedris, het Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's.

Joeri Luts van Fedris licht toe: 'Zowat 5 tot 8,5 procent van alle kankers zijn beroepskankers. We kunnen stellen dat er jaarlijks ongeveer 2 000 gevallen van beroepskanker voorkomen. Maar daarvan komt maar een klein deel tot bij ons: zo'n 18 procent. Dat heeft te maken met het feit dat niet alle kankers meteen te linken zijn aan het beroep. Als we kijken naar de afgelopen vijf jaar, krijgen we ongeveer 1 850 aanvragen binnen. Op die tijd hebben we 911 dossiers erkend. Het leeuwendeel, 69,2 procent daarvan, erkent longvlieskanker door asbest. Dan gaat er nog eens 11,7 procent van de erkenningen naar longkankers door asbest. De overige 20 procent gaat bijna volledig naar sinuskanker veroorzaakt door houtstof, een ziekte die voorkomt bij houtbewerkers. Die ene procent die dan overblijft is voor alle andere beroepskankers, waar erkenningen quasi nihil zijn.'

Mijnwerkers

Dat een erkenning een administratieve lijdensweg kan zijn, toont het verhaal van Stefan Sartori, wiens vader twintig jaar lang in de mijn van Zwartberg aan het werk was. De man stierf aan longkanker, maar dat werd nooit officieel erkend door Fedris. 'In 1988 is mijn vader overleden. Zijn longen waren helemaal zwart. Na zijn overlijden heb ik een attest gevonden, waarin zijn arts officieel stelt dat hij 81 procent aan silicose door kwartsstof in zijn longen had. Fedris besliste in 1989 echter dat de ziekte niet erkend zou worden. Jaren later heb ik opnieuw een aanvraag ingediend, maar longkanker door kwartsstof is nog steeds niet officieel erkend. Onbegrijpelijk. Ik blijf dit verhaal vertellen omdat ik geloof dat dit in de toekomst anders moet.'

Fedris erkent wel de stoflong, maar de longkanker die eraan gelinkt is nog niet. 'Longkanker door kwartsstof op de lijst krijgen is een volgende stap. De laatste vijf jaar zien we een toename aan kankers door kwartsstof. Dat zou zeker een nieuwe beroepskanker

kunnen worden.' De wetenschappelijke raad van Fedris bekijkt welke kankers toegevoegd kunnen worden aan de lijst. In die raad zetelen vertegenwoordigers van de betrokken sectoren, werkgevers, werknemers en universiteiten. Luts: 'Als de ziekte niet op de lijst staat, dan kan dit steeds ingediend worden in het open systeem. Als daar inderdaad een verhoging van het aantal dossiers vastgesteld wordt, kan dat ook aanleiding geven tot een verdere studie van die aandoening.' Maar de basis blijft: je moet het kunnen bewijzen.

Weeffout

Kris Van Eyck, expert welzijn op het werk bij het ACV, bevestigt het probleem van de moeizame erkenning: 'In ons systeem zit een duidelijke weeffout wat betreft beroepskankers. Vandaag kennen we twee systemen van erkenning. Ofwel staat de ziekte op de lijst van erkende beroepsziekten, en dan loopt alles vlotter. Maar de meeste kankers staan niet op die lijst en dan ligt de bewijslast bij de slachtoffers. Laat dat nu net het probleem zijn.'

Concreet betekent dit dat slachtoffers zelf moeten aantonen wat het verband is

tussen hun ziekte en de blootstelling aan schadelijke stoffen tijdens de arbeid. Maar niet alle schadelijke stoffen zijn weer te traceren. En bovendien kan het jaren duren vooraleer arbeiders ziek worden. Die lange periode maakt de bewijslast alleen maar lastiger. Daarnaast is de oorzaak van een kanker niet altijd eenvoudig te benoemen. Wat doe je bijvoorbeeld met een zieke werknemer die ook jarenlang gerookt heeft?

Wat moet er dan gebeuren? 'Heel belangrijk is dat die mensen vergoed worden', zegt Van Eyck. 'Het kan echt niet dat we mensen laten werken in ziekmakende omstandigheden om ze dan koudweg aan hun lot over te laten. Maar nog belangrijker is dat ze die ziekte überhaupt niet ontwikkelen. We moeten er dus in de eerste plaats voor zorgen dat werknemers minder worden blootgesteld aan kanker-veroorzakende stoffen.'

Het ACV pleit daarom voor een strengere wetgeving. Zo ligt vandaag de grenswaarde voor de blootstelling aan kwarts op tafel bij Minister van Werk Pierre-Yves Dermagne (PS). En ook voor asbest moet de grenswaarde, op basis van de laatste

wetenschappelijke inzichten, sterk verlaagd worden, vindt het ACV. Werkgevers spelen in dit hele verhaal een cruciale rol, klinkt het bij Van Eyck: 'Werkgevers weten dat bepaalde stoffen schadelijk zijn en we voelen wel degelijk bereidheid bij hen. Maar discussies met werkgevers gaan meestal over timing en mate van de blootstelling van de stoffen in kwestie. De efficiëntste manier om drama's te voorkomen, is om kankerverwekkende stoffen niet langer te gebruiken. Wettelijk is het trouwens verplicht om kankerverwekkende stoffen te vervangen als dat technisch mogelijk is, maar in de praktijk zien we dat de industrie daar nog veel te weinig inspanningen voor doet. Uiteraard hangt daar een prijskaartje aan vast. De industrie geeft prioriteit aan economische haalbaarheid, terwijl onze prioriteit de gezondheid van de werknemers is. Het is daarom belangrijk om te blijven inzetten op zowel preventie, als onderzoek, en registratie en meting van de blootstelling op de werkvloer. Enkel zo wordt het mogelijk om beroepskankers te vermijden en de link tussen kanker en blootstelling aan schadelijke stoffen op de werkvloer ook effectief te bewijzen, zodat slachtoffers vergoed kunnen worden.' ■

Onbegrijpelijk. Ik heb bewijzen genoeg en toch komt er geen erkenning. Maar ik zet hier mijn schouders onder omdat ik geloof dat dit in de toekomst anders moet.

– STEFAN SARTORI

ARBEIDSTIJD

Mag mijn werkgever loon inhouden als ik te laat op het werk ben?

Het kan de besten overkomen, te laat komen op je werk. Maar soms betekent één minuut te laat inklokken dat de registratie van je werkdag pas een kwartier later start. Mag dat zomaar?

‘Alleen als dat zo in het arbeidsreglement staat, en als je werkgever ook kan bewijzen dat je dat arbeidsreglement hebt ontvangen en hebt kunnen doornemen’, legt expert arbeidsrecht van het ACV Piet Van den Bergh uit. ‘De sanctie voor het te laat komen, moet bovendien altijd proportioneel zijn. Dat betekent dat de maatregel in verhouding moet staan tot de tekortkoming. Als je inprikt om 7u16 kan je werkdag misschien wel beginnen om 7u30, maar zeker niet om 8 uur.’

‘Tenzij het arbeidsreglement bepaalt dat de werkdag dan ook later begint, gelden die 14 onbetaalde minuten in dat geval als financiële sanctie. In theorie zou je werkgever 14 minuten moeten inhouden van je volledige loon.’

Maar soms zit het verkeer of het openbaar vervoer echt niet mee. ‘Als er sprake is van overmacht bepaalt de wet dat de werkgever toch het volledige loon moet betalen’, is Van den Bergh duidelijk. ‘Meestal zal een geloofwaardig verhaal voldoende zijn om die overmacht te bewijzen.’

VACATURES

Het ACV zoekt

- Digitale marketeer — Schaarbeek
 - Stafmedewerker communicatie — Schaarbeek
- ~ www.hetacv.be/vacatures

ACVBIE zoekt

- Projectmedewerker ledenwerving
- ~ www.hetacv.be/vacatures

ACV-CSC METEA zoekt

- Medewerker dienstverlening, databeheer en reporting — Brussel
- ~ www.hetacv.be/vacatures

Linnen van Libeco

Wat hebben Koning Filip, topmodel Cindy Crawford en tennisser Novak Djokovic gemeen? Allemaal zijn ze klant bij Libeco in Meulebeke. De aankleding van de kamers van de dochters van oud-president Obama in het Witte Huis destijds, maar ook de lakens van geheim agent James Bond in de film ‘Quantum of Solace’ zijn het werk van Dirk en zijn collega’s.

→ Tekst **An-Sofie Bessemans**

→ Foto **Wouter Van Vooren**

DIRK VANDEWALLE (56), boomscheerder

‘Ik ben eigenlijk schrijnwerker. Ik ben hier begonnen zonder enige kennis van het bedrijf of de sector. Ik zocht simpelweg werk en dat was er hier. Er bestaat geen formele opleiding textielweven meer. Nochtans is het een echte stiel. We hebben dan ook ons eigen opleidingscentrum.’

KOEN DESMEDT (46), boomscheerder

‘Natuurlijk lig ik thuis tussen onze lakens! Ons textiel is niet goedkoop, maar het is wel een natuurlijk, CO,-neutraal product van eigen bodem. Vlas komt typisch uit België en Noord-Frankrijk. Voor de oogst zijn we sterk afhankelijk van het klimaat: de nodige hoeveelheid zon en regen leveren een lange vezel op.’

CINDY MAHIEU (50), doorhaalster

‘Ik werk hier al 31 jaar, eerst in de weverij, sinds 19 jaar als doorhaalster. Die laatste job is dagdienst. In de mate van het mogelijke houdt men hier rekening met de werk-privébalans. Collega’s kunnen maaltijden bestellen voor ’s middags of om mee te nemen naar huis. We hebben ook een driemaandelijks personeelsmagazine, *Schering en inslag*, met info over nieuwe producten en natuurlijk nieuwsjes over de collega’s. Ook de gepensioneerden krijgen dat.’

CHRISTINE VERSCHATSE (58), versnijdster en eindcontrole

‘Ik ben al 20 jaar in dienst. Ik versnijdt rollen van 500 of 1 000 meter op lengte voor de klant en voer de laatste controle uit. We hebben hier ook een nieuwjaarsfeest en een barbecue om het zomerverlof in te zetten. Het feest is altijd dik in orde. Er is een busdienst van en naar de feestlocatie.’

FEITEN

Anno 1858 verkocht Libeert & Compagnie Vlaams vlas bij het station van Kortrijk. Gaandeweg transformeerde Libeco tot de grootste vlasweverij van België, en een van de grootste in Europa. 85 tot 90 procent van de productie is bestemd voor export. Op de site in Meulebeke werken 190 arbeiders en 46 bedienden.

1. FESTIVAL CIRCULAIR FESTIVAL BRUGGE

Wist je dat in Brugge deurmatten worden gemaakt van oude vliegtuigbanden? Of dat er oesterzwammen worden gekweekt op koffiegruis? Op het driedaags Circulair Festival Brugge leer je wat er nog allemaal mogelijk is in een circulaire wereld van hergebruik, recyclage en herstel. Bezoek bedrijven die circulair werken, luister naar wat die economie van morgen inhoudt, ga zelf aan de slag in een van de workshops of laat een kapot toestel herstellen in het Repair Café. ■

~ 27, 28 en 29 januari in Brugge
www.circulairfestivalbrugge.be

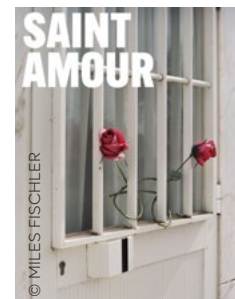
Breintrein

			4		1
	9			5	
1		7	8	2	
5	3	9		2	4
				1	3
4				6	7 5
	6				
		1	2		7 3
			6		4

2. LITERATUUR

Saint Amour

Saint Amour veroverd weer harten met literaire liefde en lust. Geen *fifty shades* of grijs gebied, wel grootse letteren in de schemerzones, balancerend op de dunne en soms onduidelijke grens tussen de liefde en haar lelijke tegendeel. Met onder meer Joke van Leeuwen, Tobi Lakmaker, Wided Bouchrika en Nina Polak. ■

~ Op tournee in de Belgische cultuurhuizen

3. GEZELSCHAPSPLEN

Belgisch Kampioenschap Catan en Carcassonne

Catan of Carcassonne vallen in de categorie klassiekers op het gebied van gezelschapspelletjes. Maar niet voor iedereen is het zomaar een spel. Want op 4 en 5 maart wordt Sint-Katelijne-Waver het strijdtoneel voor het BK Catan en BK Carcassonne. Zelf meedingen naar de titel van Belgisch Kampioen is ook mogelijk na inschrijving. ■

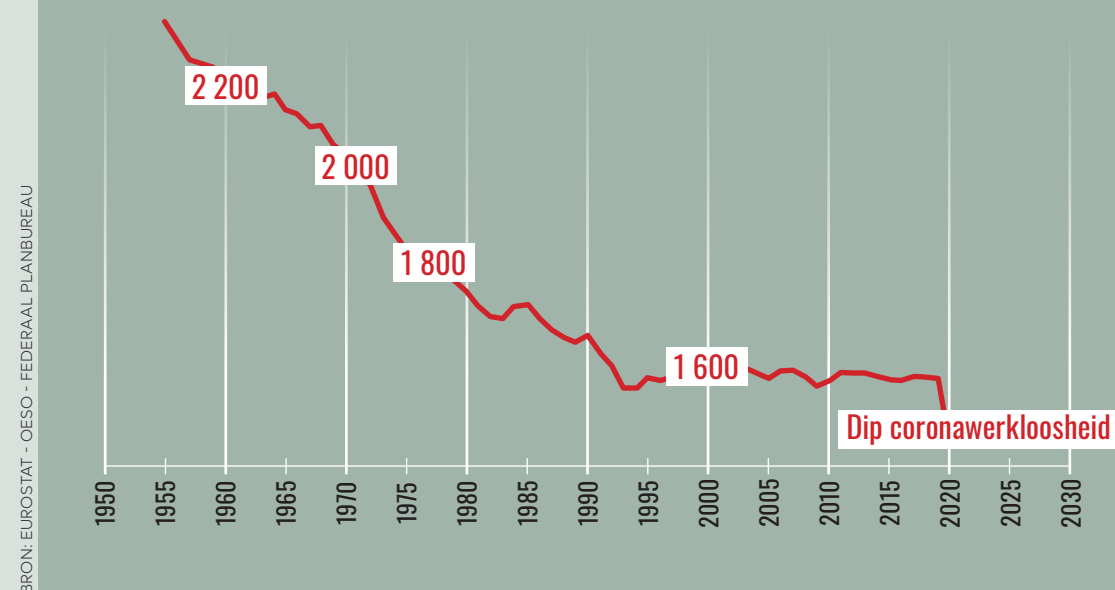
~ www.fbjs.be

Factcheck.

NIET WAAR

We werken steeds minder

Gemiddelde aantal gewerkte uren per jaar

De hele twintigste eeuw lang nam onze werkelijke arbeidsduur gestaag af, maar die trend van minder werkuren en meer vrije tijd is sinds de jaren tachtig zo goed als helemaal stilgevallen.

We werken ons helemaal niet te pletter, dat suggereerde Bart Van Craeynest, hoofdeconoom van de Vlaamse werkgeversorganisatie VOKA, onlangs in een tweet. Integendeel, cijfers van de internationale organisatie OESO moesten aantonen dat de Belg sinds de jaren zeventig alsnog minder werkuren presteert.

Een misleidende conclusie, weet hoofd van de ACV-studiedienst Chris Serroyen, want de grafiek hield bijvoorbeeld geen rekening met het stijgende aantal deeltijds werkenden op de arbeidsmarkt. Maar vooral lijkt Van Craeynest zelf niet de juiste conclusie uit zijn cijfers te trekken. Daaruit is namelijk duidelijk af te leiden dat de arbeidsduur al minstens sinds de jaren negentig stabiel is gebleven.

'In de negentiende eeuw waren werkdagen van veertien uur, zeven dagen per week, het hele jaar door, de realiteit', vertelt historicus Jaak Brepoels. 'Door sociale strijd en sociaal overleg beperkte de wetgever die stelselmatig in de loop van de twintigste eeuw. Eerst met de invoering van de zondagsrust in 1905, daarna met de achturige dag in 1921, met de 45-urige week met zaterdagrust in 1955, en tot slot met een algemene 40-urige week in 1975. In verschillende sectoren was dan al de 38- of 36-urige week de regel, die later algemeen ingang vond. Sindsdien is die dalende trend nagenoeg helemaal stilgevallen.'

'In de jaren 80 was arbeidstijdverkorting nog wel een beleidsthema', voegt Serroyen daaraan toe, 'maar nadien viel

het stil. Er kwam in de jaren 90 weliswaar een veralgemening van de 38-urige week, maar dat effect werd tenietgedaan door de stijging van het aantal overuren. De dip in 2020 is uitsluitend te verklaren door de tijdelijke werkloosheid vanwege COVID-19.'

Cijfers van het Federaal Planbureau leren dat de vermindering van de arbeidsduur vanaf 1975 vertraagde en dat de arbeidsduur vanaf midden jaren tachtig ongeveer gelijk bleef. Hoewel werknemers in die periode wel meer produceerden, plukten ze daarvan niet de vruchten in de vorm van meer vrije tijd. Meer nog, de recente arbeidsdeal van de federale regering maakt het opnieuw mogelijk om werkdagen van tien uur te presteren in een vierdaagse werkweek. ■

We vragen het aan.

Sam Coomans, opleidingsadviseur ACV

Mag mijn werkgever een opleiding die nodig is voor mijn werk aan mij doorrekenen?

Tot voor kort moesten personeelsleden van Ryanair zelf betalen voor verplichte bijscholingen, of zelfs voor de basisopleiding die nodig is om bij de vliegtuigmaatschappij te mogen werken. Een flagrante schending van de wet, weet opleidingsadviseur van het ACV Sam Coomans. Maar helaas wel een praktijk die soms voorvalt.

De werkgever moet opleidingen die noodzakelijk zijn voor het werk van de werknemer kosteloos aanbieden, dat bepaalt de arbeidsovereenkomstenwet. 'Dat komt erop neer dat je werkgever je niet kan verplichten om een opleiding te volgen en vervolgens de kosten daarvoor aan je door te rekenen. De werkgever moet alle kosten vergoeden, inclusief de reis- en verblijfskosten die nodig zijn voor de opleiding.'

'De werkgever kan wel, onder strikte voorwaarden, een zogenaamd 'scholingsbeding' in de overeenkomst opnemen. Dat bepaalt dat je een deel van de vormingskosten aan je werkgever moet terugbetalen, wanneer je binnen de drie jaar ontslag neemt. Zo'n beding is bijvoorbeeld enkel geldig wanneer de opleiding langer dan tachtig uur duurde of meer kostte dan 3 909,98 euro, en wanneer je bruto jaarloon hoger is dan 39 353 euro, tenzij het gaat om een opleiding voor een knelpuntberoep. Voor wettelijk verplichte opleidingen mag zo'n scholingsbeding niet.' ■

Hoe onze industrie doen bloeien in plaats van bloeden

Onheilsberichten over onze industrie wisselen de positieve verhalen af. De West-Vlaamse tapijtwever Balta verhuisde eind vorig jaar zijn garenproductie naar Turkije wegens de hoge energiekosten. De Limburgse radiatorenproducent Jaga hevelde dan weer een deel van de productie in Tsjechië weer over naar Diepenbeek door de oplopende transportkosten en snellere voorraden. Wat te denken: gaat de industrie bij ons ten onder of is er een remonte? En hoe wakkeren we die laatste aan met zorg voor onze planeet?

– Tekst An-Sofie Bessemans

Nobi produceert vanaf 16 maart in Aartselaar slimme lampen. Na wat rekenwerk bleek dat voordeliger dan in China.

De redenen voor bedrijfsleiders om hun productie te verkasen naar verre landen staan steeds meer onder druk. Van de terugkeer van productie uit het buitenland of *reshoring* zijn weinig cijfers beschikbaar. Maar als de loonverschillen kleiner worden, als digitaliseren en automatiseren arbeid sparen, als transportkosten stijgen en als een pandemie, vastzittende containerschepen in het Suezkanaal en buitenlandse conflicten de toelevering verstoren, dan wordt nabij produceren misschien weer interessanter. Willen we strategische voorraden hebben en minder afhankelijk zijn van onbetrouwbare partners voor steeds schaarser wordende grondstoffen, dan moeten we met zijn allen dringend aan de slag.

Aantrekkelijk

Kurt Peys, algemeen directeur Team Bedrijfstrajecten bij het Agentschap Innoveren & Ondernemen van de Vlaamse overheid, windt er geen doekjes om: 'De kosten van de milieu- en klimaatimpact zullen steeds meer doorgerekend worden. Daarom moeten we grote en kleine bedrijven bij ons steunen, en investeren in onze regio zo aantrekkelijk mogelijk maken. Belangrijk is dat we daar duurzaamheid aan koppelen.'

Op dit moment ligt de nadruk van het Vlaamse beleid op technologische oplossingen, op ondergrondse CO₂-opslag, op biomassa en op elektrificatie, oordeelt Ann Vermorgen, nationaal secretaris voor het Vlaams ACV. 'Maar als we de omslag echt willen maken, moeten subsidies gekoppeld worden aan

klimaatdoelstellingen en sociale voorwaarden, zoals energiereductie en bijkomende opleiding voor personeel.' Het Vlaams ACV pleit er ook voor om de circulaire economie, die materialen hergebruikt, meer gewicht te geven in dat proces. 'De circulaire economie is arbeidsintensiever, wat meer industriële banen betekent en meer manieren om afvalstromen in te zamelen en te verwerken tot nieuwe grondstoffen. Die banen kunnen kansen geven aan mensen die werkgevers spijtig genoeg vandaag nog altijd over het hoofd zien.'

Als we de omslag echt willen maken, moeten subsidies gekoppeld worden aan klimaat- en sociale doelstellingen.

– ANN VERMORGEN, NATIONAAL SECRETARIS VLAAMS ACV

Peys, eveneens een voorstander van de circulaire economie, ziet hier ook een rol weggelegd voor maatwerkbedrijven. 'Maatwerkers kunnen bijvoorbeeld producten demonteren en zo componenten herwinnen.' Volgens Wilfried Herpoele, sectorverantwoordelijke bij ACVBIE, laten bedrijven nu nog te vaak potentiële partnerschappen liggen met de 21 000 maatwerkers in ons land: 'Soms negeert men kansen omdat het te hoge opstartkosten vraagt, maar net die kleine opdrachten verankeren je in je omgeving en zorgen voor lokaal beschikbare onderdelen.'

Europa

Met samenwerking op Vlaams en Belgisch niveau alleen gaan we er niet komen. 'Europese samenwerking is een must voor juiste toepassing van industrieel beleid, maar de wijze waarop is heel belangrijk', zegt Victor De Decker, geo-econoom bij het Egmontinstituut, dat internationale relaties bestudeert. Nadat premier Alexander De Croo (Open VLD) de Verenigde Staten verweet Europese bedrijven te lokken met een groene subsidiewet – de VS maken een smak geld vrij voor de noodgedwongen groene transitie – kondigde Ursula von der Leyen, voorzitter van de Europese Commissie, vorige week nieuwe industriële initiatieven binnen de *green deal* aan. Op een Europese top op 9 en 10 februari buigen de Europese leiders zich over de ambitie om tegen 2050 geen CO₂ meer uit te stoten en tegelijk industrie en welvaart hier te houden. Dat moet gaan via investeringen in groene energie en versnelde procedures. Zo eenvoudig is dat echter niet, leren ons dossiers als hoogspanningslijn Ventilus. Daarnaast wil Von der Leyen de regels voor staatssteun tijdelijk en gericht vereenvoudigen. Maar kleine lidstaten zoals België, die minder budget voor staatssteun hebben dan grote landen zoals Frankrijk en Duitsland, vrezen daardoor de verstoring van hun eigen markt. De subsidieregeling van de ene lidstaat mag een ander EU-lid niet onderuithalen. Of collectieve Europese fondsen daarin een oplossing kunnen bieden, moet nog blijken op die Europese top. ■

Aanvullend pensioen kost geld door rekenfout

Het wettelijk pensioen aanvullen met andere vormen van pensioen moet onze oude dag betaalbaar houden. Maar dat aanvullend pensioen zou werknemers wel eens geld kunnen kosten in plaats van dat het opbrengt. Het ACV werkte met de pensioendienst aan een oplossing, maar politieke wil blijft uit.

– Tekst Nils De Neubourg

Met een aanvullend pensioen kun je rekenen op een extra bedrag bovenop het wettelijk pensioen. Het zijn die twee zogenaamde pensioenpijlers die meetellen voor de berekening van je bijdrages voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering (ZIV-bijdragen) op je pensioeninkomen. Daarvoor past de overheid een boekhoudkundige truc toe. Maar in die truc zit een fout, zegt het ACV. Een fout die heel wat mensen geld kost. Zo kan een aanvullend pensioen je aan het eind van de rit zelfs duizenden euro's kosten.

In tegenstelling tot een wettelijk pensioen ontvang je een aanvullend pensioen in een keer bij de pensioenleeftijd of in jaarlijkse schijven. Alleen, de ZIV-bijdragen worden becijferd op het maandelijks inkomen. Het bedrag van het aanvullend pensioen moet dus omgerekend worden

naar zo'n maandelijks inkomen. Daar loopt het volgens het ACV grondig mis.

'Hoe die berekening precies gebeurt, werd tientallen jaren geleden vastgelegd', zegt ACV-jurist Nathalie Diesbecq. 'Maar ondertussen worden we heel wat ouder. Dat betekent dat we het met hetzelfde bedrag langer moeten uitzingen. Toch blijft de pensioendienst rekenen met de levensverwachting uit de jaren 80. Daardoor overschat het eigenlijk de maandelijks inkomsten.'

Na de pensioenleeftijd volgen gemiddeld nog bijna 22,5 levensjaren, volgens de huidige levensverwachting. Maar de pensioendienst blijft in hun berekeningen ervan uitgaan dat iemand nog slechts 12,4

jaar leeft na de pensioenleeftijd. Dat vertaalt zich dus in een te hoge inschatting van wat het aanvullend pensioen maandelijks betekent. Door de te hoge ZIV-bijdrage ontvangen heel wat gepensioneerden een te laag netto-pensioen. Zo kan een aanvullend pensioen een 82-jarige zelfs duizenden euro's kosten, in plaats van dat het iets opbrengt.

'Het is pijnlijk om dat te zien', besluit Diesbecq. 'Want alle overheidsinstanties zijn op de hoogte van het probleem. Samen met de pensioendienst hebben wij een aanpassing van de berekening uitgewerkt die eenvoudig door te voeren is. Het ontbreekt gewoon aan politieke wil om het te veranderen.' ■

Heel wat lonen deze maand met minstens tien procent geïndexeerd

De laatste maanden lijkt de inflatie dan misschien wel wat af te nemen, toch hebben heel wat werknemers de prijsstijgingen volledig zelf moeten slikken. Tot nu dan, want deze maand worden voor velen ook de lonen met een jaarlijkse indexatie verhoogd. Er ging al heel wat aandacht naar de 500 000 bedienden in paritair comité (PC) 200 die hun loon deze maand met een tiende zien stijgen, maar ook verschillende andere sectoren zien deze

maand na een jaar wachten hun loon stijgen met de levensduurte. Dat is het geval voor de volgende sectoren: voedingsnijverheid (PC 118), voedingshandel (PC 119), afvalrecuperatie (PC 121), landbouw (PC 144), tuinbouw, parken, tuinen (PC 145), horeca (PC 302), beheer van gebouwen (PC 323), toeristische attracties (PC 333), handel in brandstoffen (PC 127.00) en wegvervoer en logistiek voor rekening van derden (140.03).

Voor werknemers in die sectoren is het nu dus gedaan om helemaal zelf te moeten opdraaien voor de gestegen prijzen. Althans, toch voor even. De Nationale Bank van België verwacht voor 2023 nog een inflatiecijfer van 4,4 procent. Lager dan het voorgaande jaar, maar wellicht ook voelbaar wanneer de volgende indexatie pas weer over een jaar plaatsvindt. ■

**Moeders te lande, elke ochtend, haperen als een stuiterbal.
Ongestreken, uitgelopen, nog tandpasta in de haren.**

**Moeders schuiven ongeveer synchroon achter hun werkblad:
schoolbord, laptop, aanrecht; hamer, naaimachine, servostuur**

**en zij, zo dikwijls week van taal,
en zij, soms vers geprakt, soms afgekolfd
en zij, een witte vraag halfweg de zetel –**

**De buitenwereld is gedempt.
Je licht alleen op het bureaublad,
er wordt gefrazeld naar het moederbord.**

**Hun geest is als een dier
op zoek naar hobbende voetjes,
naar slaap, tussen twee kindervangen geplooid.**

**Moeders schikken op hun scherm
de zorgen tot een sliert
en zingen soms een lied dat er niet is,
want jij, jij bent vandaag nu even geen zorg.**

Lies Van Gasse

Gedichtendag (26 januari) **en kinderopvang**

Dichteres Lies Van Gasse reageert met een gedicht op Open VLD-parlementslid Jean-Jacques De Gucht die vorige week in het Vlaams parlement en met geïrriteerde blik stelde 'Ik vind het bijzonder raar dat je kinderen meeneemt naar het parlement'. Het krijsend kindje is de dochter van een actievoerende vader. Al twee maanden lang komen verontwaardigde ouders elke woensdag naar het parlement om structurele oplossingen te vragen voor het tekort aan personeel in de kinderopvang. Goede opvang is voor ouders (m/v/x) een vorm van emancipatie, stelt de dichteres.

